

Danmarks Mission ved OSCE, IAEA og CTBTO

Wien, den 13. december 2011

Nyt fra OSCE-missionen

OSCE's ministerrådsmøde den 6.-7. december 2011 i Vilnius

OSCE's ministerrådsmøde i Vilnius den 6.-7. december var præget af vanskelige forhandlinger. Af de over 30 beslutningsforslag, der var fremlagt forud for mødet af det litauiske OSCE-formandskab eller af andre deltagerstater, blev der vedtaget 13, heraf ingen i den menneskelige dimension.

Allerede de vanskelige indledende forhandlinger i Wien forud for udenrigsministermødet signalerede, at det ville blive svært at opnå konsensus mellem de 56 lande om væsentlige beslutninger i Vilnius. Det russiske Duma-valg den 4. december, reaktionerne herpå fra vestlige lande og udtalelserne fra OSCE's valgobservationsmission ledet af præsidenten for den Parlamentariske Forsamling, Petros Efthymiou, påvirkede desuden forhandlingsmiljøet i Vilnius. Særligt i den menneskelige dimension gik forhandlingerne i hårdknude, og der kunne således ikke opnås enighed om nogle af de fremlagte beslutningsforslag, herunder forslagene om ytringsfrihed og pluralisme i digitale medier og journalisters sikkerhed, som udenrigsminister Villy Søvndal fremhævede som danske prioriteter i sin tale ved ministerrådsmødet. Ej heller viste det sig muligt at få vedtaget et amerikansk erklæringsforslag om grundlæggende frihedsrettigheder i en digital tidsalder, som Danmark havde medsponsorret. EU og USA udtrykte i afsluttende erklæringer på mødet dyb beklagelse over fraværet af resultater i den menneskelige dimension og bekymring over, at der i stigende grad sættes spørgsmålstegn ved menneskerettigheder og fundamentale frihedsrettigheder i OSCE-regionen.

Af centrale beslutninger fra mødet kan fremhæves vedtagelsen af at styrke OSCE's engagement i forhold til OSCE-partnerlandet Afghanistan i alle tre af OSCE's dimensioner (politisk-militære, økonomisk-miljømæssige og menneskelige), dog fortsat alene med indsats i nabolande, i særdeleshed kapacitetsopbygning. Ligeledes blev der vedtaget en beslutning om OSCE's samarbejdspartnerlande i Asien og Middelhavsområdet, der lægger op til en styrkelse af dialogen og samarbejdet med landene, hvor fokus må ventes at blive på de nordafrikanske lande i transition. Disse beslutninger om parterlandene kan ses som det måske vigtigste resultat fra ministerrådsmødet, idet de giver et udviklingspotentiale og understreger OSCE's åbenhed og vilje til at fremme organisationens værdier uden for

OSCE-området. Det lykkedes i den forbindelse ikke at opnå enighed om et positivt svar på Mongoliets ansøgning om at blive medlemsland i OSCE, et kandidatur der støttes fra dansk side. Det kommende irske OSCE-formandskab blev stillet i opdrag at sikre den videre behandling af ansøgningen.

En anden central beslutning var om styrkelsen af OSCE's rolle i forhold til konflikthåndtering, hvilket var blandt EU's hovedprioriteter, men som dog langt fra blev så ambitiøs, som EU havde ønsket.

Der var til det sidste usikkerhed om en beslutning om fremtidige OSCE-formandskaber med et fælles kandidatur med Schweiz i 2014 og Serbien i 2015. Kompromisset blev udformningen af et format for samarbejdet mellem Schweiz og Serbien for den toårige periode og hertil en tavshedsprocedure for beslutningen med tidsfrist den 10. februar 2012.

Der blev herudover truffet beslutninger om at styrke koordinationen og sammenhængen i OSCE's bestræbelser på at adressere transnationale trusler, om at fremme kvinders muligheder i den økonomiske sfære og om at styrke transportdialogen inden for organisationen. En erklæring om bekæmpelse af menneskehandel blev vedtaget.

Der blev desuden vedtaget tre beslutninger i den militære dimension, herunder om registrering, destruktion og håndtering af lette våben og lagre af konventionel ammunition samt om ikke-spredning af nukleare, biologiske og kemiske våben i henhold til FN's sikkerhedsrådsresolution 1540. Det tredje og sidste beslutningsforslag omhandlede bl.a. opdatering af Wien-dokumentet om tillidsskabende foranstaltninger. I den forbindelse afgav Tyskland på vegne af ca. 40 lande, herunder også Danmark, en afsluttende fortolkende erklæring, der understregede behovet for, at der stræbes efter konkrete og substantielle resultater i forbindelse med opdateringen af Wien-dokumentet.

OSCE-formandskabet opgav at bringe en politisk sluterklæring til de afsluttende forhandlinger, og det lykkedes heller ikke at få regionale erklæringer om de frosne konflikter. Der var således ikke enighed om en erklæring om Moldova/Transdnistrien-konflikten efter gentoptagelsen af de formelle 5+2 forhandlinger i Vilnius den 30. november efter 6 års pause. Omvendt var det positivt, at Aserbajdsjan og Armenien udsendte en fælles erklæring med formændene for fredsmæglerinitiativet Minskgruppen om Nagorno-Karabakh, der lægger op til et nyt møde mellem de to landes præsidenter.

I dagene forud for ministerrådsmødet afholdtes der i Vilnius to civilsamfundsfora, den ene med et bredt fokus på OSCE-landenes overholdelse af OSCE's menneskerettighedsforpligtelser og med en særlig session tilegnet situationen i Hviderusland, hvor flere hviderussiske NGO'er oplyste om menneskerettighedskrænkelser i landet. Det andet

forum var rettet særligt mod NGO'er fra middelhavspartnerlandene og fokuserede blandt andet på erfaringsudveksling med NGO'er fra OSCE-regionen. Anbefalingerne fra de to fora blev efterfølgende fordelt til OSCE-landene, og vil desuden blive drøftet blandt OSCE-landene på et møde i komitéen for den menneskelige dimension i december måned.